

I INTERRELAȚIILE VISCERO-VISCERALE ȘI NEURO-VISCERALE ALE FICATULUI

Prof. dr. Tiberiu Maroș
Ed. Academiei, 1964.

Profesorul dr. T. Maroș, șeful Catedrei de anatomie și chirurgie operatoare a I.M.F. din Tg.-Mureș, prezintă într-un volum de 200 pag. o valoroasă monografie asupra interrelațiilor morfo-funcționale ale ficatului, rodul unei munci experimentale și clinice de peste 15 ani.

Este o lucrare originală, compusă din 13 capitole care cuprinde, deosebit de datele bibliografice care prezintă cunoștințele din etapa actuală, numeroase contribuții personale de ordin experimental și clinic privitoare la fiziopatologia ficatului în ansamblul organismului. Corelațiile hepato-viscerale și neurohepatice sînt analizate pe baza concepției integrative nerviste.

Primul capitol expune modificările morfo- și fiziopatologice ale ficatului, relevînd leziunile fundamentale și mecanismul lor patogen. Acest capitol este indispensabil pentru urmărirea fructuoasă a rezultatelor expuse în restul monografiei.

În capitolul 2, sînt expuse separat efectele laparotomiei asupra structurii ficatului (studiu experimental) și hepatopatiile enterogene secundare (studiu anatomo-clinic). În prima parte autorul relevă infiltrațiile celulare din parenchimul hepatic consecutiv laparotomiei, proporționale cu timpul, și degenerescența hepatocelulară. În partea a doua, pe baza studiului a 100 cazuri clinice, autorul constată degenerescențele și infiltrațiile celulare inflamatorii consecutive ulcerelor digestive și tumorilor gastrointestinale precum și leziunile consecutive colangitelor inflamatorii sau calculoase. Expresia leziunilor parenchimatose o constituie întinsele infiltrații celulare, alterări ale fibrelor de reticulină și procesul de scleroză, la care autorul adaugă, pe lângă alți factori, și pe acela al reflexelor patologice.

În capitolul 3, ce cuprinde inervația ficatului și a căilor biliare, autorul relevă importanța aparatelor terminale cu funcție visceroreceptoare și a legăturilor cu nevraxul, ca substrat al acțiunilor reflexogene. Într-un studiu anatomoclinic, pe vezicule biliare patologice extirpate, cercetate prin impregnație argentică, autorul constată modificări regresive ale elementelor nervoase consecutiv proceselor inflamatorii urmate de o regenerare atipică, cu formații neuromatoase în pereții acestor căi, cauza reflexelor dureroase cu influență nocivă. De asemenea se relevă aici interrelațiile neurohepatice din punct de vedere fiziopatologic, evidențiind modificările hepato-celulare consecutive maladiilor neurocentrale sau a alterărilor experimentale.

Cu capitolul 4 începe partea a doua a monografiei privind interrelațiile neuro-hepatice. Aici sînt expuse efectele leziunilor experimentale hipotalamice asupra structurii ficatului și metabolismului protidic (leziuni distrofice cu augmentarea țesutului conjunctiv și creșterea fracțiunilor alfa și beta globulinice).

În capitolul 5 sînt expuse pe baza a 71 de observații clinice modificările regiunii diencefalo-hipofizare, traumatice, inflamatorii sau tumorale, comparînd leziunile hepatice concomitente observate, cu cele obținute experimental. Modificările

hepatice degenerative și inflamatorii lipsesc în procesul patologic, care afectează alte zone ale sistemului nervos central, demonstrând strânsa corelație diencefalo-hepatică.

În capitolul 6 sînt descrise modificările parenchimului hepatic (hiperemie, hemoragii și distrofii ale nucleilor celulelor îndeosebi) observate prin excitație sau decorticare cerebrală.

În capitolul 7 sînt studiate clinic numeroase psihoze sau neuroze cu modificări funcționale hepato-celulare, relevîndu-se alterări apreciabile ale metabolismului protidic.

În capitolul 8 aceste dismetabolii sînt provocate experimental pe un lot de ciini prin lezarea hipotalamusului și a formației reticulate a trunchiului cerebral. Aceste modificări constau în scăderea albuminei și creșterea alfa și beta globulinelor, totuși nu se poate afirma cu certitudine participarea ficatului la acest proces.

În capitolul 9 autorul face un studiu experimental privind influența factorilor nervoși asupra presiunii din căile biliare, alături de presiunea intraduodenală și factorii hemodinamici. Aici cercetează dischineziile biliare, a căror interpretare este diferită după autori care ignorează starea funcțională a sistemului nervos.

În capitolul 10 au fost cercetate numeroase cazuri de insuficiență hepatică post-cirotică și în componența lor cerebrală decelîndu-se grave modificări ale tecilor mielince și leziuni degenerative ale macroglii, predominante în diencefal și trunchiul cerebral. Aceste leziuni histologice neurocentrale în afecțiunile cronice ale ficatului relevă pregnant interrelația hepato-nevrală.

În capitolul 11 autorul descrie modificările reactive nevroglice produse prin leziuni hepatice experimentale (ciroză hepatică prin ligatura coledocului). Aceste leziuni privesc alterări nevroglice, hipertrofia elementelor macrogliale și multiplicarea suctorilor perivasculari, cercetate comparativ cu animale de control.

În capitolul 12 sînt studiate efectele hepato-grefelor în cavitatea abdominală, care produc influențe toxice asupra nevraxului prin produși amoniacali de destrucție celulară, confirmate și in vitro.

În capitolul 13 este cercetat rolul scoarței cerebrale în regenerarea ficatului pe bază experimentală precum și al formației reticulate mezencefalice. Decortizarea tulbură echilibrul biologic al factorilor regenerativi (hepto- și antihepato-poitină), iar lezarea formației reticulate excită regenerarea hepato-celulară.

Monografia este foarte bogat ilustrată cu microfotografii originale după tehnici histologice și histochimice, cu scheme, tabele și grafice foarte demonstrative, care înlesnesc urmărirea faptelor prezentate, deosebit de convingătoare.

Profesorul dr. T. Maroș a realizat o foarte valoroasă lucrare, ce dovedește vasta sa experiență clinică și de laborator, de mare folos tuturor medicilor indiferent de specialitate în dezvoltarea unei gândiri biologice integrative eminentamente materialist dialectică, fundamentată tocmai pe bază experimentală. Însoțită de o vastă bibliografie, rînduită după fiecare capitol, ce cuprinde întreaga literatură romînă și străină, monografia profesorului T. Maroș este un model de legare a experienței anatomice și fiziologice de practica clinică, domenii în care prof. T. Maroș se dovedește cu o pregătire echivalentă. Corelația morfo-fiziologică hepato-viscerală și neuro-hepatică este astfel strălucit demonstrată pe cele două linii, pe care se dezvoltă astăzi medicina profilactică și curativă: analiza experimentală a substratului organizat al materiei vii dusă în adîncime pînă la chimiomorfoză și funcția metabolică a celulei și sinteza bioclinică integrativă a organismului și metabolismul general. Valoarea monografiei, unică în literatura de specialitate, este astfel dublă, prin bogăția materialului anatomico-clinic ce cuprinde, fundamentat pe bază experimentală și prin contribuția la formarea unei gândiri biologice, pe care o impun nevoile practicii medicale, fapt pentru care autorul merită să fie felicitat.

I. Th. Rîga